

PANZER MARSCH!

Tutustumiskäynti panssarimuseon pajalle

TEKSTI SI SIHVOLA
KORJAUKSET JARI SAURIO

Panssarimuseota ylläpitää ansarikilta, joka talkoovoimin pakertaa pyyteettömästi. Moniko ajattelee museolla käydessään, kuinka paljon esillä oleviin vaunuihin, tykkeihin yms. kalustoon on uponnut työtunteja ja hikeä. Huomattavahan on, että ulkosalla olevien vaunujen maalipintaa on uusittava ajoittain ja joidenkin vaunujen moottorit pidettävä toimintakuntoisina. Elikkä jos ei olisi semmoisia ihmisiä, jotka uhraisivat omaa vapaa-aikaa entisöimällä näitä vaunuvanhuksia, niin ei olisi meillä aiheesta kiinnostuneilla mitään konkreettista, ainoastaan valokuvia joita katsella.

Me kävimme vähän katsomassa Hämeessä, miten vaunuja entisöidään ja mitä tapahtuu kulissien takana. Museon vaunut kuuluvat siis Sotamuseolle, joka on ikään kuin "lainannut" ne panssarimuseolle, jossa aktiiviset kiltalaiset talkoovoimin entisöivät vaunuja.

Markku Uosukainen

Tällä hetkellä mm. saksalaista rynnäkkötykkiä, Sturmia, minkä pääsimme pikaisesti toteamaan. Mainittakoon, että pajan pihalla on aihioita useampaankin projektiin. Saimme hyvin tyhjentyvän selonteon Museomestari *Markku Uosukaiselta*, joka on uranuurtaja museolla, siinä mitä kaikkea liittyy entisöintiin ja museovaunuihin ylipäättänsä. Käydessämme pajalla mietti hän juuri keinoa saada rynnäkkötykin johtopyörä pyörimään, kun käytön puute oli sen jumiuttanut. Siinä ihmetellessämme Sturminkin luukusta nousi nuori kaveri haalarit rasvassa ja intoa puhuen työkaluja käsissään kantaen. Eli melkein kuin autokorjaimolla olisi ollut, mutta osa työkaluista vain on hieman järeämpää kaliiberia. Työn alla olevaan vaunuun oli tulossa vielä uusi maalipinta ja sähköjohdot, jonka jälkeen moottori kiinni, niin yksi projekti olisi taas valmis ihailtavaksi. Sturminkin luukusta noussut kaveri osoittautui killan tämän hetken puheenjohtajaksi Jaakko Pihlajaksi. Hän on hyvä esimerkki pyyteetöntä talkootyötä tekevistä kiltalaisista. Uosukaisen apuna vaunujen kunnostuksessa työskentelee aktiivisesti talkoilla viisi kaveria Lempeälästä eli ns. "telatappitiimi" ja Pihlaja on yksi heistä.

Uosukainen kertoi elokuvajaaja Åke Lindmanin käyneen katselemassa vaunuja tuleviin elokuvaprojekteihinsa, joista JR61:n kesän 1944 vaiheista kerrotaan elokuvaan tarvitaan paria Sturmia ja muutama T-34 eli Sot-

ka, koska kaksi rynnäkkötykkiä oli suurtaisteluiden aikana hetken tukemassa kyseistä rykmenttiä. Samaan hengenvetoon museomestari kertoi, että seuraavana kesänä Lindman aikoo ohjata kesän 1944 suurtaisteluista suuremman speaktaakkelin, johon tarvittava vaunumäärä on jo toisella kymmenellä. Sivustakatsojana täytyy myöntää, että kiirettä pitää, kuten kuvan Sturmista voi lukija todeta.

Osa rynnäkkötykkeistä, jotka sil-

Sturmi odottamassa entisöintiään

miini osuivat, olivat peräisin mm. lentokenttien reunoilta, jossa ne maahan kaivettuina olivat suoritettamassa viimeistä palveluaan, siis torjumassa mahdollisen vihollisen maahanlaskua. Nytemmin hyödyttöminä ne on haettu museolle sitä mukaa, kun Uosukainen on niistä tietoa saanut. Panzer IV:kin pajalta löytyy ja kuulemma yksi olisi vielä Säkylässä, mutta muuten alkaa olla Etelä-Suomen vaunut tallessa. Lapissa olisi vielä pari Sturmia, mutta niitä on 11 aihiota museon hallussa, joten museolla ei ole suurta tarvetta noutaa niitä sieltä pois.

Pajan pihalla seisoj kurjassa kunnossa T-28 "Postivaunu", jonka Uosukainen oli hakenut pois Dragsvikistä, jossa se oli toimittanut maalivaunun epäkiitollista tehtävää. T-28 vaunuja on Suomessa kolme ja jossain Venäjällä yksi, eli melkoinen harvinaisuus on kyseessä, sillä tiettävästi maailmalla ei muita ole säästynyt. Silmiini osui vielä ihmetellessä torniton T-34, jota oli käytetty hylätyt talot, autiot pihat elokuvan filmatisoinnissa. Sivummalla olevassa katoksessa näytti lisäksi olevan neuvostovalmisteisia ATS-tykinvetäjiä ja pihalla olevien pressujen alla vielä paljon kalustoa, kuten amerikkalainen White - puolitelavaunu ja saksalainen 18 tonnin puolitelavaunu Sd.Kfz. 9 FAMO, joita tuli aikanaan 2 kappaletta rynnäkötykkien mukana Saksasta. 18 tonnin puolitelavaunua käytettiin Suomessa lähinnä vaurioituneiden rynnäkötykkien hinaukseen. Saksassa vaunuja käytettiin myös raskaiden kenttätykkien hinaukseen. Yhdessä katoksessa näkyi olevan vielä ajokuntoiset Sotka ja Sturm rinnakkain, joilla ajetaan tärkeissä tapahtumissa, kuten Panssaridivisioonan vuosipäivinä ja erilaisissa paraateissa.

Siis museovaunuilla ei ajella jatkuvasti ympäriinsä, mikä kyllä kirjoittajaa viehättäisi suunnattomasti, mutta todellisuudessa ilman sotamuseon ja Uosukaisen lupaa ei vaunuilla juurikaan ajella.

Sturmgeschütz omaa painoonsa nähden alitehoisen moottorin, kertoi Uosukainen. Ajettaessa Sturmia joutuu kepitämään, eli vääntö loppuu, mistä kielii 300 hevosvoimaa kehittävä V-12 ben-

siinimoottori 24 tonnia painavassa vaunussa. T-34 jaksaa puolestaan dieselmoottorin ja suuremman tehonsa (500 hv) puolesta mennä huolettomammin kuin Sturm.

Kun kierroksemme päättyi, kiitimme ja palasimme kotiimme paljon viisaampina, kuin myös haikeina, olihan pajan näkeminen allekirjoittaneelle ikimuistoinen kokemus.

Kirjoittaja lähdössä ajelulle

Ajokuntoinen kaksikko T-34 & Sturm